

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (åttonde avdelningen)

den 24 mars 2022 *

”Begäran om förhandsavgörande – Gemensam jordbrukspolitik – Finansiering genom Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) – Förordning (EU) nr 1305/2013 – Artikel 17.1 b – Investeringsstöd för bearbetning, saluföring och/eller utveckling av jordbruksprodukter som omfattas av bilaga I till EUF-fördraget – Begreppet jordbruksprodukter – Begreppen ’levande växter’ och ’alster av blomsterodling’ – Gräs i rullar för anläggning av gröna tak”

I mål C-726/20,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Conseil d’État (Högsta förvaltningsdomstolen, Belgien) genom beslut av den 4 december 2020, som inkom till domstolen den 29 december 2020, i målet

CT,

Ferme de la Sarte SPRL

mot

Région wallonne,

meddelar

DOMSTOLEN (åttonde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden N. Jääskinen samt domarna M. Safjan och N. Piçarra (referent),

generaladvokat: A.M. Collins,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– CT och Ferme de la Sarte SPRL, genom A. Grégoire, avocat,

* Rättegångsspråk: franska.

- Belgiens regering, genom C. Pochet, M. Van Regemorter och P. Cottin, samtliga i egenskap av ombud,
- Polens regering, genom B. Majczyna, i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom A. Dawes och M. Kaduczak, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 17 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 av den 17 december 2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1698/2005 (EUT L 347, 2013, s. 487, och rättelse i EUT L 130, 2016, s. 1), i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2017/2393 av den 13 december 2017 (EUT L 350, 2017, s. 15) (nedan kallad förordning nr 1305/2013).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan å ena sidan CT och Ferme de la Sarte SPRL och å andra sidan Région wallonne (Vallonien, Belgien), angående regionens avslag på en ansökan om etableringsstöd och två ansökningar om investeringsstöd som ingetts av Ferme de la Sarte.

Tillämpliga bestämmelser

Förordning nr 1305/2013

- 3 I artikel 4 i förordning nr 1305/2013, som har rubriken ”Mål”, föreskrivs följande:

”Inom den gemensamma jordbrukspolitikens övergripande ram ska stödet för landsbygdsutveckling, inbegripet för verksamheter inom och utanför livsmedelssektorn samt inom skogsbruket, bidra till uppfyllandet av följande mål:

...

b) Säkerställa hållbar förvaltning av naturresurser och klimatåtgärder.

...”
- 4 Artikel 17 i förordningen, som ingår i kapitel I i avdelning III om stöd för landsbygdsutveckling, har rubriken ”Investeringar i fysiska tillgångar”. I punkt 1 i den artikeln föreskrivs följande:

”Stöd inom ramen för denna åtgärd ska täcka materiella och/eller immateriella investeringar som

...

b) rör bearbetning, marknadsföring och/eller utveckling av jordbruksprodukter som omfattas av bilaga I till EUF-fördraget eller bomull, utom fiskeriprodukter; de framställda produkterna från produktionsprocessen får vara en produkt som inte omfattas av den bilagan; om stödet ges i form av finansieringsinstrument kan insatsvaran också vara en produkt som inte omfattas av den bilagan på villkor att investeringen bidrar till en eller flera av [Europeiska] unionens prioriteringar för landsbygdsutveckling.

...”

Kombinerade nomenklaturen

5 Kapitel 6 i bilaga I till rådets förordning (EEG) nr 2658/87 av den 23 juli 1987 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om Gemensamma tulltaxan (EGT L 256, 1987, s. 1; svensk specialutgåva, område 1, volym 13, s. 22) (nedan kallad KN), i dess lydelse enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2017/1925 av den 12 oktober 2017 (EUT L 282, 2017, s. 1), som är tillämplig i tiden (*ratione temporis*) på det nationella målet, har rubriken ”Levande träd och andra levande växter; lökar, rötter o.d.; snittblommor och snittgrönt” och innehåller en anmärkning 1 med följande lydelse:

”Bortsett från andra delen av nr 0601 omfattar detta kapitel endast levande träd och varor (inbegripet grönsaksplantor) av sådana slag som vanligen levereras av trädgårdsodlare, plantskolor eller blomsterhandlare för planterings- eller prydnadsändamål; ...”

6 Nummer 0602 i detta kapitel 6 avser ”Andra levande växter (inbegripet rötter), sticklingar och ympkvistar; svampmycelium ...”.

7 Undernummer 0602 90 50 avser ”Andra frilandsplantor”. I de förklarande anmärkningarna till KN (EUT C 76, 2015, s. 1), vilka antagits med stöd av artikel 9.1 i förordning nr 2658/87, anges att ”[d]etta undernummer ... även [omfattar] gräs i rullar eller plattor för anläggning av gräsmattor”.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

8 För att bli delaktig i familjejordbruket förvärvade CT 25,20 procent av andelarna i Ferme de la Sarte, varefter han utsågs till verkställande direktör. Den 23 februari 2018 ingick CT ett avtal om övertagande av jordbruksföretaget med sin far med målsättningen att utveckla produktionen av rullgräs för anläggning av gröna tak.

9 Den 21 mars 2018 ingav Ferme de la Sarte en ansökan om etableringsstöd för övertagande av ett befintligt jordbruksföretag till Région wallonne samt två ansökningar om investeringsstöd, varav den ena avsåg uppförande av en lagerbyggnad för tillfällig lagring av det skördade rullgräset och den andra avsåg inköp av en cylinderklippare.

10 Samtliga tre ansökningar avslogs genom beslut av den 20 respektive den 28 juni 2018. CT och Ferme de la Sarte överklagade därför, den 31 juli 2018, dessa beslut till det utbetalande organet i Vallonien, Belgien.

- 11 Genom beslut av den 26 respektive den 30 november 2018 (nedan kallade de omtvistade besluten) avslag direktören för detta organ överklagandet med motiveringen att det stöd som ansökan avsåg inte syftade till att överta ett jordbruksföretag, utan till att inom detta jordbruksföretag utveckla en sekundär verksamhet, nämligen produktion av gräsmattor eller gröna tak, som faller utanför jordbruksområdet.
- 12 Vad särskilt avser de två ansökningarna om investeringsstöd kan dessa, som enligt de preciseringar som Ferme de la Sarte har inkommit med endast avsåg produktion av gräs, inte anses ha samband med jordbruksverksamhet, bland annat med hänsyn till att en sådan produkt inte omnämns i bilaga I till EUF-fördraget. Ansökningarna i fråga omfattas således inte av tillämpningsområdet för artikel 17 i förordning nr 1305/2013, såsom denna har genomförts av Région wallonne.
- 13 Den 25 januari 2019 väckte CT och Ferme de la Sarte talan vid Conseil d'État (Högsta förvaltningsdomstolen, Belgien) om ogiltigförklaring av de omtvistade besluten och gjorde gällande att gräs utgör en jordbruksprodukt som omfattas av bilaga I till EUF-fördraget. CT och Ferme de la Sarte anser att artikel 38 FEUF tolkas restriktivt i dessa beslut genom att begreppet "jordbruksprodukter" i den bestämmelsen begränsas till vad som hör till livsmedelssektorn, medan "[l]evande växter och alster av blomsterodling" som avses i kapitel 6 i nämnda bilaga, som artikel 38 FEUF hänvisar till, inte hör till denna sektor. Gräs är dock en levande växt som kräver trädgårdsarbete och som kan användas för prydnadsändamål.
- 14 Région wallonne har angett att det framgår av uppgifterna på Europeiska kommissionens officiella webbplats att kapitel 6 i bilaga I till EUF-fördraget endast omfattar "levande träd och buskar och andra varor som vanligen levereras av trädgårdsodlare, plantskolor eller blomsterhandlare för planterings- eller prydnadsändamål", och därmed inte gräs.
- 15 Den hänskjutande domstolen har understrukt att den avgörande motiveringen till de omtvistade besluten grundar sig på en tolkning av artikel 17 i förordning nr 1305/2013 som utesluter gräs och gröna tak från artikelns tillämpningsområde. Eftersom de aktuella stödansökningarna omfattas av den gemensamma jordbrukspolitiken är det enligt den hänskjutande domstolen dock viktigt att inte utveckla en rättspraxis avseende begreppet "jordbruksprodukter" som eventuellt strider mot unionsrätten.
- 16 Conseil d'État (Högsta förvaltningsdomstolen, Belgien) har mot denna bakgrund beslutat att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfråga till EU-domstolen:

"Ska artikel 17 i [förordning nr 1305/2013] tolkas så, att produktion av gräs eller gröna tak inte omfattas av bestämmelsens tillämpningsområde?"

Prövning av tolkningsfrågan

- 17 Den hänskjutande domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida artikel 17.1 b i förordning nr 1305/2013 ska tolkas så, att begreppet "jordbruksprodukter som omfattas av bilaga I till [EUF-]fördraget" som där anges inbegriper växter som används för att anlägga gröna tak, såsom rullgräs, vilket innebär att materiella investeringar avseende dessa produkter kan vara stödberättigade inom ramen för den åtgärd för landsbygdsutveckling som avses i denna bestämmelse.

- 18 Det följer av artikel 17.1 b i förordning nr 1305/2013 att stöd inom ramen för åtgärden "Investeringar i fysiska tillgångar" ska täcka materiella och/eller immateriella investeringar som "rör bearbetning, marknadsföring och/eller utveckling av jordbruksprodukter som omfattas av bilaga I till EUF-fördraget eller bomull, utom fiskeriprodukter".
- 19 I artikel 38.1 andra stycket FEUF definieras begreppet jordbruksprodukter i allmänna ordalag som jordens, husdjursskötselns och fiskets produkter samt produkter i första bearbetningsledet som har direkt samband med dessa produkter. Jordbruksprodukter, i den mening som avses i denna bestämmelse, finns upptagna på den förteckning som återfinns i bilaga I till EUF-fördraget, till vilken det hänvisas i artikel 38.3 FEUF.
- 20 Kapitel 6 i bilaga I till EUF-fördraget har rubriken "Levande växter och alster av blomsterodling". Eftersom detta kapitel, som avser samma produkter som kapitel 6 i KN, inte innehåller någon förklaring av dessa begrepp, ska de tolkas på grundval av vedertagna tolkningar och tolkningsmetoder som avser KN (se, för ett liknande resonemang, dom av den 25 februari 1999, C-164/97 och C-165/97, EU:C:1999:99, punkt 18 och där angiven rättspraxis).
- 21 Kapitel 6 i KN, som har rubriken "Levande träd och andra levande växter; lökar, rötter o.d.; snittblommor och snittgrönt", innehåller nummer 0602 "Andra levande växter (inbegripet rötter), sticklingar och ympkvistar; svampmycelium ...", med undernumret 0602 90 50 "Andra frilandsväxter". Enligt anmärkning 1 till detta kapitel omfattar detta nummer och detta undernummer varor (inbegripet grönsaksplantor) av sådana slag som vanligen levereras av trädgårdsodlare, plantskolor eller blomsterhandlare för planterings- eller prydnadsändamål.
- 22 Enligt de förklarande anmärkningarna till KN avseende undernummer 0602 90 50 omfattar detta bland annat gräs i rullar eller plattor för anläggning av gräsmattor. Dessa förklarande anmärkningar är visserligen inte bindande men utgör viktiga hjälpmedel för att säkerställa en enhetlig tillämpning av KN och ger giltiga tolkningsdata för densamma (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 mars 2021, Samohyl group, C-941/19, EU:C:2021:192, punkt 30 och där angiven rättspraxis).
- 23 Härav följer att rullgräs kan omfattas av kapitel 6 i bilaga I till EUF-fördraget och därmed även av begreppet jordbruksprodukter, i den mening som avses i artikel 17.1 b i förordning nr 1305/2013.
- 24 Denna slutsats stöds av syftet med förordning nr 1305/2013. Eftersom produktion av gräs i syfte att anlägga gröna tak på byggnader bidrar till att uppfylla målet i artikel 4 b i denna förordning – att säkerställa hållbar förvaltning av naturresurser och klimatåtgärder – ska en tolkning av begreppet jordbruksprodukter, som innebär att det omfattar rullgräs och att investeringar avseende denna produkt följaktligen kan vara stödberättigade enligt artikel 17.1 b i förordningen, anses stå i överensstämmelse med detta mål.
- 25 Mot bakgrund av det ovan anförda ska tolkningsfrågan besvaras enligt följande. Artikel 17.1 b i förordning nr 1305/2013 ska tolkas så, att begreppet "jordbruksprodukter som omfattas av bilaga I till [EUF-]fördraget" som där anges inbegriper växter som används för att anlägga gröna tak, såsom rullgräs, vilket innebär att materiella investeringar avseende dessa produkter kan vara stödberättigade inom ramen för den åtgärd för landsbygdsutveckling som avses i denna bestämmelse.

Rättegångskostnader

- 26 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (åttonde avdelningen) följande:

Artikel 17.1 b i Europaparlamentet och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 av den 17 december 2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1698/2005, ska tolkas så, att begreppet ”jordbruksprodukter som omfattas av bilaga I till [EUF-]fördraget” som där anges inbegriper växter som används för att anlägga gröna tak, såsom rullgräs, vilket innebär att materiella investeringar avseende dessa produkter kan vara stödberättigade inom ramen för den åtgärd för landsbygdsutveckling som avses i denna bestämmelse.

Underskrifter